

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรม
การดูแลทันตสุขภาพในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอแม่ทะ
จังหวัดลำปาง

ชื่อผู้เขียน นางสาวลลนา ถาคำฟู

สาขารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

รองศาสตราจารย์ ดร.พิชราวรรณ ศรีศิลป์นันท์	ประธานกรรมการ
อาจารย์ อุทัยวรรณ กาญจนกามล	กรรมการ
ทันตแพทย์ ดร. สุรสิงห์ วิสสุตรรัตน์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงคุณภาพครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมการดูแลทันตสุขภาพในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง จำนวน 6 แห่ง โดยเลือกศูนย์ฯที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาทันตสาธารณสุขเขต 10 จำนวน 3 แห่ง และไม่ผ่านเกณฑ์อีก 3 แห่ง รวบรวมข้อมูลจากผู้ดูแลเด็กจำนวน 15 คนโดยการสัมภาษณ์เจาะลึก และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ฯ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่าระดับคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 6 แห่งแตกต่างกัน แม้ว่าจะได้รับการชี้แจงแนวทางจากพัฒนาการและทันตบุคลากรเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละแห่งมีปัจจัยกำหนดที่มีลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งจำแนกเป็น 3 ปัจจัยหลัก ได้แก่ปัจจัยโน้มน้าว ปัจจัยสนับสนุน และปัจจัยสร้างเสริม รวมถึงปัจจัยทางสังคมซึ่งหมายถึง สภาพสังคม เศรษฐกิจ การมีเครือข่ายที่รวมตัวกันอย่างเข้มแข็ง การมีส่วนร่วมของบุคคลที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ปัจจัยข้างต้นมีความโยงใยเกี่ยวข้องกัน แต่ด้วยเหตุผลที่ผู้ดูแลเด็กเป็นผู้มีความใกล้ชิดกับเด็ก ปัจจัยที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อการดูแลทันตสุขภาพในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากที่สุด จึงเป็นปัจจัยโน้มน้าวในส่วนของผู้ดูแลเด็กเพราะทำ

ให้เกิดแรงจูงใจที่จะปฏิบัติงาน ปัจจัยดังกล่าว ได้แก่ ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ความรับผิดชอบต่อน้ำที่ ความสามารถในการนำกิจกรรมการดูแลทันตสุขภาพมาประยุกต์ปรับใช้ให้สอดคล้องกับการดำเนินกิจกรรมในศูนย์ฯ รวมทั้งการมีความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนา แต่การที่ผู้ดูแลเด็กจะสามารถดำเนินกิจกรรมดังกล่าว ได้ดีหรือไม่นั้นจะต้องมีปัจจัยอื่นๆที่มาสสนับสนุนการดำเนินงานด้วยเช่นกัน ปัจจัยสนับสนุนได้แก่ การมีความพร้อมด้านงบประมาณ สถานที่ การมีคณะกรรมการพัฒนาเด็กที่มีคุณสมบัติสำคัญ เช่น ความรับผิดชอบต่อน้ำที่ สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของชาวบ้าน รวมทั้งได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ทั้งนี้จะต้องเป็นไปในลักษณะของการคิดและเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติ นอกจากนี้ปัจจัยส่งเสริม อาทิเช่น ความภาคภูมิใจจากการเป็นที่ศึกษาดูงานของศูนย์ฯ อื่นๆของผู้ดูแลเด็ก จะเป็นส่วนที่สำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการรักษาคุณภาพที่ดีของการดำเนินกิจกรรมการดูแลทันตสุขภาพต่อไป

จากการศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า เจ้าหน้าที่ในท้องถิ่น ชุมชน และองค์กรในท้องถิ่น ควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาเกณฑ์ในการประเมินความสำเร็จของการดำเนินกิจกรรมการดูแลทันตสุขภาพในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อันจะนำไปสู่การได้รับความร่วมมือที่ดีจากชุมชนซึ่งโดยพื้นฐานแล้วมีวิถีชีวิตที่เอื้อให้เกิดความร่วมมืออยู่แล้ว นั่นคือมีความเป็นอยู่แบบมีความเป็นมิตร พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

Independent Study Title Factors Affecting the Success of Dental Health Care in Preschool
Children Centers Mae Ta District Lampang Province

Author Miss Lalana Thakamfoo

Master of Public Health

Examining Committee :

Assoc. Prof. Pacharawan Srisilapanan	Chairman
Lecturer Uthaiwan Kanchanakamol	Member
Lecturer Surasing Visrutaratna	Member

Abstract

The objective of this qualitative study was to know the factors affecting the success of dental health care in preschool children centers, which guided us to develop the dental health promotion program in Mae-ta District Lampang Province. This study selected 6 preschool children centers. Three of them were qualified by the Broad responsible for improving dental public health problem in the province in region 10th, and the others were not. Data were collected by in-depth interview in 15 child attendants and a non-participant observation of the overview activities in preschool children centers. The data were made by a content analysis.

The study revealed that the quality of activities in all preschool children centers were not at same level, although they were advised by their sub- district developers and health care centers officials in the same manner. This occurred because each preschool children centers had their specific determinant factors. These could be identified in 3 major factors namely: 1) Predisposing factors; 2) Enabling factors; and 3) Reinforcing factors. The social factor was also one of the determinant factor. The social factors include socio-economic status, the firmness social network, the participation of persons who had a part role in the activities of the preschool children centers. Furtermore, all factors had interrelation with each other. As a result of being the closest to the

children, child attendants' predisposing factor, which brought about their self inducement to do the dental health care activities, was the most important and had the most influence on dental health care activities in preschool children centers. These were namely the self efficacy, their responsibilities, capability of applying the dental health care activities to conform with the other usual activities in preschool children centers, and including the awareness of necessity of personal development. However, whether the child attendant had success in doing dental health care activities or not, enabling factors also play an important role. Enabling factors namely: 1) sufficient budget; 2) proper organized infrastructures in the preschool children centres; 3) the child developing committee who had high responsibility and effective administration and highly respected by the community. 3) being supported from government officials in the way of sharing some idea and learning together. The last, reinforcing factors, such as child attendants' pride of being the place for study tour by other child attendants, have an important role in keeping the quality of dental health care activities.

It was recommended that the local people in the community, the community based organizations as well as the local government officials should had an opportunity to participate in the development of the criteria to evaluate the success of the dental health care program in preschool children centers. Since the life style of the north rural area people was friendly and mutually able to work in cooperation, this would lead to achieve the good cooperation from the community.